

Titel

Waarom gaan mensen over tot geweld of zweren ze het af? Een analyse op microniveau van keuzes, prikkels en verwachtingen in de oostelijke DRC

Samenvatting

Het doel van dit onderzoek is te begrijpen waarom individuele strijders zich aansluiten bij en afscheiden van gewapende groeperingen in de oostelijke DRC. In dit onderzoek is een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve methoden gebruikt. Individuen blijken meerdere en elkaar overlappende motieven te hebben om al dan niet tot geweld over te gaan. Niettemin blijkt uit de resultaten dat kwetsbaarheid voor armoede en geweld een belangrijke rol speelt bij gewapende mobilisatie. Ook wijzen de resultaten erop dat ontevredenheid als gevolg van relatieve deprivatie een centrale rol speelt. Naast ontvoering noemen respondenten de volgende motieven om zich aan te sluiten bij gewapende groeperingen: bijdragen tot het verdrijven van politieke regimes die als roofzuchtig worden beschouwd; persoonlijke en collectieve bescherming; het vinden van alternatieve werkgelegenheid, en het kunnen uitoefenen van agency.

Hoewel er bij zelfrapportage van motieven sprake kan zijn van sociaal wenselijke antwoorden, lijken de met triangulatie verkregen resultaten te bevestigen dat deelname aan gewapende groeperingen in de sociaal-politieke en veiligheidscontext van de oostelijke DRC voornamelijk voortkomt uit ongenoegen. Sociaal-culturele verschillen die verband houden met de verbrokkeling van etnische gemeenschappen, in combinatie met geweld en polarisatie, hebben strijders echter belet om hun doelen te bereiken en te zorgen dat er iets werd gedaan aan hun klachten. In plaats daarvan hebben eisen op basis van ongenoegen geleid tot de wijdverbreide criminalisering van geweld.

In het onderzoek is gekeken naar geweld in de Democratische Republiek Congo vanaf de koloniale tijd. Een opeenvolging van oorlogen en steeds weer oplaaierend geweld zijn het gevolg van de zwakheid van de staat en hebben deze nog verder verzwakt. Hierdoor was de overheid minder goed in staat om de onderliggende oorzaken van geweld op individueel en gemeenschapsniveau te beïnvloeden en aan te pakken. Al te lang zijn openbare middelen en persoonlijke kansen onder weinigen verdeeld, waardoor een kleine elite politieke loyaliteit kon verwerven en behouden ten koste van het welzijn van de Congolese meerderheid. Aangezien gewelddadige conflicten nog meer geweld oproepen, wordt binnen een versplinterde en gepolariseerde sociaal-culturele context de erfenis van koloniale vormen van geweld opnieuw overgedragen en gereproduceerd. Dit verergert de neiging om geweld te gebruiken tegen diegenen die beschouwd worden als de bron van Congolese problemen en oorlogsvoering.

Op grond van bronnen in koloniale archieven en literatuur vanaf de koloniale tijd tot heden, wordt in dit proefschrift ten slotte benadrukt dat het belangrijk is om dominante op etniciteit

en hebzucht gebaseerde verklaringen van geweld te dekoloniseren. In dit onderzoek wordt in het bijzonder benadrukt hoe traditionele autoriteit "autochtonie" voedt en dat dit geweld op basis van narratieven van collectief slachtofferschap aanwakkert. Hoewel hun sociaaleconomische onzekerheid niet is verminderd, geven veel oud-strijders aan het gevechtsleven beu te zijn en teleurgesteld te zijn over de programma's voor hun re-integratie vertin plaatselijke gemeenschappen. Veel individuele beslissingen om zich aan te sluiten bij gewapende groeperingen zijn ingegeven door gevoelens van ongenoegen. Dit betekent dat het niet voldoet aan de verwachtingen van deelnemers aan gewelddadige conflicten, samen met het feit dat DDR-programma's hun doelstellingen niet hebben bereikt, tot drie lagen van ontevredenheid leidt. Dit wordt aangeduid als drievoudige ontevredenheid.